

РЕШЕНИЕ

№ 4324

гр. София, 23.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на осми юни през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Любомир Василев

Членове: Димитър К. Демирев
М. В. Атанасова

при участието на секретаря СИМОНА Н. ИЛИЕВА
като разгледа докладваното от М. В. Атанасова Въззивно гражданско дело № 20251100510914 по описа за 2025 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 ГПК.

С Решение № 10215/02.06.2025 г. по гр.д. № 7691/2024 г. на СРС, 51 състав, съдът е отхвърлил предявените от Юи Ш. М., гражданка на САЩ, родена в Коста Рика на **** г., с паспорт № ****, срещу „Специализирана болница за активно лечение по гинекология и асистирана репродукция (СБАЛГАР) „Д-р Малинов“ ООД, ЕИК 131187231, искиове по чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД за заплащане на следните суми: **сумата от 2000 лева**, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в огромно разочарование и емоционален срив, **сумата от 5709,83 лева**, представляващи обезщетение за претърпени имуществени вреди, изразяващи се в претърпени загуби под формата на заплатена стойност на ембрион, заплатена стойност за осъществяване на трансфер и направени разходи за ползване на жилище, **както и сумата от 19 510,89 лева**, представляващи пропуснати ползи под формата на неизплатени трудови възнаграждения по време на ползван неплатен отпуск, които вреди са следствие от неуспешна процедура по трансфер на замразен ембрион поради извършване на процедурата в нарушение на добрите медицински практики и прибързано осъществяване на отделните етапи в рамките на процедурата.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК съдът е осъдил Юи Ш. М., гражданка на САЩ, родена в Коста Рика на **** г., с паспорт № ****, да заплати на „Специализирана болница за активно лечение по гинекология и асистирана репродукция (СБАЛГАР) „Д-р Малинов“ ООД, ЕИК 131187231, **сумата от 5560,80 лева**, представляващи сторени разноски по делото.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от Юи Ш. М.. Релевирани са оплаквания, че първоинстанционното решение е неправилно. Поддържа се, че съдът

не е обсъдил обстоятелството, че ищцата не е консултирана относно качеството на връщания ембрион, както и относно възможността да се заложат повече от един ембрион или такъв с по-добро качество. Излагат се съображения, че ищцата е била пациент на ответната клиника във връзка с процедура за оплождане ин-витро. Твърди се, че обичайната практика е трансфер на замразени ембриони за бластоцисти на ден 5/ден 6 да се прави след ден 18 от цикъла на жената. Заявява се, че осъществяването на процеса във времето и спазването на конкретната последователност е от съществено значение за процедурата или поне за осигуряване на добър шанс за нейния успех. Твърди се, че ищцата е започнала процедурата под надзора на д-р Д. от ответната клиника. Сочи се, че трансфер на ембриони е бил предвиден за 28.03.2022 г., което било твърде рано предвид възрастта на ембрионите. Поддържа се, че именно това е бил първият пропуск в медицинските стандарти при осъществяването на такава процедура и това е довело до неуспешен край. Поддържа се, че при разпита на вещото лице е установено, че има отклонение от обичайните практики и именно това е довело до намаляване на шанса за успех на процедурата. Сочи се, че вещото лице е установило, че ембрионът е върнат един ден по-рано от обичайното. Твърди се, че вещото лице е посочило също така, че при трансфера е върнат само един ембрион и то в лошо качество, което е намалило драстично шанса за успех. Твърди се, че от прегледа на медицинската документация вещото лице е установило, че сред останалите замразени ембриони има такива с по-добро качество. Сочи се, че самото вещо лице е заявило, че то би използвало ембрион с по-добро качество. Твърди се, че по делото липсват доказателства, че от клиниката са попитали ищцата дали желае да се върне повече от един ембрион. Поддържа се, че СРС не е обсъдил и довода, че е налице прибързване и при приема на хормона прогестерон. Поддържа се, че ищцата е изпитала много силно разочарование от неуспеха на процедурата. Твърди се, че неспазването на добрите медицински практики в случая е обрекло трансфера на замразен ембрион изначално на неуспех. Заявява се, че в дните след неуспешната процедура ищцата е била изцяло неработоспособна. Поддържа се, че с оглед разпоредбата на чл. 52 ЗЗД обезщетението за претърпените неимуществени вреди следва да е 2000 лева. Предвид изложеното се иска отмяна на първоинстанционното решение и уважаване на исквете в цялост. Претендират се разноси по делото.

В установения за това срок е постъпил отговор от „Специализирана болница за активно лечение по гинекология и асистирана репродукция (СБАЛГАР) „Д-р Малинов“ ООД, с който се оспорва жалбата. Твърди се, че решението на СРС е правилно. Поддържа се, че СРС е обсъдил поотделно и в тяхната съвкупност събраните по делото доказателства. Сочи се, че вещото лице е изяснило, че терминът „добрите медицински практики“ е широко обхванат, а в Република България няма компилирано и подробно ръководство. Твърди се, че лекарят не може да работи по волята на пациента. Твърди се, че връщането на два или повече ембриона може да доведе до рискове за плода и майката, особено в напреднала репродуктивна възраст. Твърди се, че лекарят преценява колко ембриона да върне според това колко ембриона майката би могла да износи, без да се застраши животът ѝ. Поддържа се, че ембрионът се връща в матката, когато се установи чрез изследвания, че ендометриумът е подготвен за това. Твърди се, че е недопустимо пациентът да определя момента за това връщане, доколкото всяка жена има свой имплантационен прозорец. Сочи се, че в тази връзка вещото лице е приело, че няма данни процедурата на Юи Ш. М. да е извършена в нарушение на добрите медицински практики. Сочи се, че при асистирана репродукция развитието на ембрионите се проследява чрез морфо-кинетични параметри, като се оценяват скоростта на делене и качеството на клетките. Твърди се, че оптимално се приема, че ембрионът достига стадий бластоциста на ден 5, но съществуват и т.нар. „бавни“ ембриони, които достигат този стадий едва на ден 6.

Твърди се, че късните бластоцисти от ден 6 също могат да доведат до успешна бременност, особено ако са морфологично качествени. Твърди се, че в условията на ограничен брой ембриони и при пациенти с многократни неуспешни опити е оправдано да се прави трансфер на бавни ембриони. Твърди се, че най-важна остава преценката на лекуващия лекар. Поддържа се, че в случая лекуващият лекар е положил усилия, за да се стигне до бременност. Твърди се, че вещото лице е посочило, че успеваемостта на процедурата при жени на тази възраст е само 10 %. Предвид изложеното се моли първоинстанционното решение да бъде потвърдено. Претендират се разноски по делото.

Въззивната жалба е подадена в срока за обжалване по чл. 259, ал. 1 ГПК, от легитимирано лице, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което същата е процесуално допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната част. Съдът се произнася служебно и по правилното приложение на императивния материален закон, както и при констатиране наличие на неравноправни клаузи или нищожност на договорите, която произтича пряко от формата или съдържанието на сделката или от събраните по делото доказателства. По всички останали въпроси съдът е ограничен от изложеното в жалбата, с която е сезиран.

За да се произнесе по жалбата, съдът съобрази от фактическа страна следното:

По делото е представен фискален бон от 25.03.2022 г., от който е видно, че Юи Ш. М. е заплатила на „СБАЛГАР „Д-р Малинов“ сумата от 1410 лева във връзка с процедура за ин-витро.

Представен е фискален бон от 28.03.2022 г., от който е видно, че Юи Ш. М. е заплатила на „СБАЛГАР „Д-р Малинов“ сумата от 844,60 лева във връзка с процедура за ин-витро.

Представено е извлечение от кредитната карта на Юи Ш. М., от което е видно, че на 15.03.2022 г. е заплатена сумата от 2800 лева за хотел „Туейн“.

Представен е фиш, от който е видно, че за периода 01.03.2022 г. – 31.03.2022 г. на Юи Ш. М. са изплатени по трудово правоотношение 2168,94 британски лири. Във фишът е посочено, че дължимото възнаграждение в брутен размер е 8000 британски лири. Посочено е също, че от brutното възнаграждение са приспаднати дължим данък общ доход, осигурителна вноска за сметка на служителя, както и удържки поради използван личен отпуск. След приспадането е получена изплатената сума в размер на 2168,94 британски лири.

Представен е фиш, от който е видно, че за периода 01.04.2022 г. – 30.04.2022 г. на Юи Ш. М. са изплатени по трудово правоотношение 2887,02 британски лири. Във фишът е посочено, че дължимото възнаграждение в брутен размер е 8000 британски лири. Посочено е също, че от brutното възнаграждение са приспаднати дължим данък общ доход, осигурителна вноска за сметка на служителя, както и удържки поради използван личен отпуск. След приспадането е получена изплатената сума в размер на 2887,02 британски лири.

Представена е справка от работодателя на Юи Ш. М., от която е видно, че в периода 15.03.2022 г. – 15.04.2022 г. същата е ползвала 23 дена неплатен личен отпуск.

Представена е епикриза на Юи Ш. М. от 28.03.2022 г. От същата е видно, че е проведена процедура по трансфер на размразени ембриони. Трансферът е извършен на 28.03.2022 г., като е имплантиран един ембрион.

Представен е ембриопротокол, от който е видно, че е извършен на 28.03.2022 г. трансфер на един ембрион на стадий ден 5. В протокола е отбелязано, че се касае за първи опит за извършване на процедурата от болницата.

Представен е протокол от М.Ф.М., ембриолог, в който е посочено, че е извършен трансфер на 28.03.2022 г. на един ембрион. Размразеният ембрион е със средно качество, като при размразяването ембрионът е **витален и няма клетки на отмиране**.

Представени са 3 бр. листи за резултати от лабораторни изследвания на Юи Ш. М. от 25.03.2022 г., 28.03.2022 г. и 08.04.2022 г.

Представено е информирано съгласие за осъществяване на размразяване на яйцеклетки/ембриони и ембриотрансфер, подписано от Юи Ш. М.. В същото подробно е изяснено какво представлява замразяването и размразяването на ембриони, както и как се извършва трансферът им. В информираното съгласие е посочено, че успеваемостта на асистираната репродукция е различна, като средният успех е 30 % на 100 жени. Посочено е, че при някои двойки успехът е 70 %, докато при други той е едва 10 %.

Представена е декларация от Юи Ш. М. от 08.03.2022 г. за съгласие за извършване на размразяване и ембриотрансфер. В декларацията се посочва, че пациентката е съгласна да се извърши трансфер на един ембрион. Декларирано е също, че Юи Ш. М. е информирана от лекуващия лекар за диагностичните и лечебни процедури, които ще бъдат извършени. Декларирано е също, че е предоставена възможност за задаване на въпроси, на които са получени задоволителни за пациентката отговори.

Представено е искане от Медицински център „РепроБиоМед“ ООД до „СБАЛГАР – „Д-р Малинов“ за предаване на три ембриона на Юи Ш. М., ведно със съпътстващата ги информация.

Представен е транспортен лист за ембриони/манифест от 27.04.2022 г., от който е видно, че шест ембриона на Юи Ш. М. са предадени от „СБАЛГАР – „Д-р Малинов“ на Медицински център „РепроБиоМед“.

Представен е протокол за извършена процедура по криоконсервиране на ембриони. Протоколът е изготвен от Медицински център „Надежда Репродуктив София“. От протокола се установява, че са замразени на 04.09.2021 г. общо десет ембриона. За три от ембрионите е записано, че са размразени и е извършен опит за трансфер. Два от размразените ембриони са били с оценка 3AB, а един – с оценка 3BB. И трите размразени и трансфериращи ембриона са били на стадий на развитие ден 5.

Представено е искане от 17.03.2022 г. от „СБАЛГАР – „Д-р Малинов“ до Медицински център „Афродита“ за предаване на генетичен материал на Юи Ш. М. и съпътстваща го документация.

Представен е манифест при предоставяне на ембрион от 17.03.2022 г., от който е видно, че Медицински център „Афродита“ е предало на „СБАЛГАР – „Д-р Малинов“ **седем** ембриона, от които два ембриона, замразени поотделно и на стадий на развитие ден 5; един ембрион на стадий на развитие ден 6; четири ембриона, замразени по двойки на стадий на развитие ден 6.

Представен е Договор за транспорт и съхранение на замразен репродуктивен материал, сключен между Юи Ш. М. и „СБАЛГАР – „Д-р Малинов“. С раздел III, т. 3 възложителят Юи Ш. М. е декларирал, че е уведомен за липсата на гаранции за постигане на сигурна бременност при използване на замразени ембриони, както и че е

уведомен, че процентът на бременности, осъществени след използването на замразени ембриони, е сравнително по-нисък от случаите на използване на незазамразени такива.

Към горепосочения договор е подписана от Юи Ш. М. декларация-съгласие за транспорт и съхранение на седем ембриона. С декларацията Юи Ш. М. е заявила, че е наясно, че след транспортиране на репродуктивни клетки от друго лечебно заведение съществува риск след размразяване качествената оценка на клетките да не отговаря на качествената оценка, направена преди замразяването. Ищцата е заявила също така, че освобождава от отговорност ответната болница относно качеството на клетките, замразени в друго лечебно заведение.

По делото е изготвена и приета без възражения от страните медицинска експертиза, която е подробно и задълбочено изготвена и като такава следва да бъде кредитирана. Вещото лице е посочило, че от анализа на медицинската документация се установява, че в Медицински център „Надежда репродуктив София“ са замразени 11 ембриона за Юи Ш. М.. Три от тези ембриони са били размразени и **трансферирани**. Вещото лице е установило, че седем ембриона са прехвърлени към Медицински център „Афродита“, откъдето впоследствие са предадени на „СБАЛГАР – „Д-р Малинов“. По-късно ответното дружество е предало на Медицински център „РепроБиоМед“ шест ембриона, поради което експертът прави извод, че са направени четири **единични размразени ембрио-трансфера без постигане на желан резултат**. Вещото лице уточнява, че добрата медицинска практика е съвкупност от препоръчителни правила за поведение при диагностична и лечебна дейност. Към момента в България липсва компилирано и издадено ръководство в областта на асистираната репродукция.

Вещото лице е изяснило също така, че ембрио-трансфер на 5-дневни ембриони може да се извърши по няколко начина. При първия трансферът се извършва на естествен цикъл, но този метод е с най-малка точност. Този метод е неподходящ за жени с изчерпан овариален резерв и с липса на редовна овулация. Вторият метод е чрез тригериран естествен цикъл и е най-подходящ за жени с изчерпан овариален резерв, както и за жени с липса на редовна овулация. Третият начин е чрез хормонно-заместваща терапия, при която най-често 5-дневни бластоцисти се трансферират на шестия ден от приложение на прогестерона. Във връзка с третия метод вещото лице посочва, че **няма консенсус за това какъв е най-добрият период за третиране на ендометриума с прогестерон**. Бременност може да се постигне и след приложение на прогестерона само 48 часа преди трансфера.

Вещото лице посочва, че в случая е трансфериран ембрион на стадий 2ВС, който отговаря на стадий „ранна бластоциста при забавена морфокинетика“. Ембрионът е бил със сравнително по-лошо качество и относително по-малък потенциал за имплантиране и развитие. Заключение на вещото лице обаче е, че по делото **няма данни процедурата по трансфер на ембрион да е извършена в нарушение на правилата за добра медицинска практика**. Според вещото лице са извършени **необходимите предварителни изследвания, а подготовката на ендометриума е в рамките на обичайните практики**. Вещото лице намира, че **очакваният шанс за успех на процедурата в конкретния случай може да се определи на и под 10 %**. Експертът сочи, че **при процедура с ниска степен на успеваемост е практически невъзможно да се определи и категорично посочи причинно-следствена връзка между медицинските действия и бездействия и получения резултат**. Вещото лице не може да направи извод дали приложената терапия с антиагрегант и инфузия с Интралипид е била неправилна и дали е допринесла за неуспеха от процедурата.

При разпита си пред СРС вещото лице посочва, че трансферираният ембрион е

бил по-скоро ден четвърти срещу ден пети, с не много добър потенциал за развитие, но въпреки това **този ембрион е можело да се замрази и върне след това**. Експертът посочва, че е много важна оценката на ембриолога и гинеколога, като често се случва по-бавни ембриони да се размразяват предната вечер и да се връщат на следващия ден, за да наваксат, но **може да се върнат и един ден по-рано**. В случая трансферът е извършен чрез хормоно-заместителна терапия. Ембрионът е върнат един ден по-рано, но вещото лице изрично отбелязва, че **не може да се каже дали това връщане един ден по-рано е повлияло на неуспешния резултат**. Експертът посочва, че има логика в това ембрионът да бъде върнат по-рано за подобряване на шансовете му за имплантация. Обичайната практика за връщане на ембриони е приложима също така за стандартни ембриони, които съответстват на дадения ден. **Не може да се каже в случая дали при връщане на ембриона един ден по-късно би имало по-голям шанс за успех** на процедурата. Не може да се прецени и дали трансферът е бил извършен в рамките на имплантационния прозорец. Вещото лице обаче посочва, че ответната клиника **не е могла да влияе върху качеството на ембрионите**, доколкото не там е извършено замразяването им. Би могло да се разясни само на пациента, че качеството на ембриона не е добро и да не се извършва трансфер или да се направи трансфер, но при знание, че шансът за успех не е висок. Вещото лице посочва, че много често медицинската документация не отразява в пълнота случилото се и какво е накарало лекарите да върнат конкретния ембрион. Експертът уточнява, че биологът решава кой ембрион да се върне. Вещото лице посочва, че към датата на манипулацията не е съществувало действащо законодателство, но към днешна дата правилото е да се връща по един ембрион и при определени обстоятелства два.

Експертът разяснява също така, че натаспинът представлява хранителна добавка, а не медикамент по българското законодателство. При прием на естрогени през устата съществува повишен риск от тромбоза. Затова стандартно се използват аспирин и натаспин, които помагат за разграждане на съсиреци. Поначало те се изписват без консултация с имунолог. Експертът заявява, че не може да обясни защо е избран конкретният ембрион. Като че ли имало ембриони с по-добро качество, но **това, което правело впечатление, било обстоятелството, че по-голямата част от ембрионите не били с „топ” качество**. Експертът обяснява също, че **дори и най-висококачествените ембриони се имплантират само в около 50 % от случаите**. Освен това в случая при по-възрастни жени, около 40 години, този процент спада допълнително. Поначало при асистираната репродукция може да има положителен резултат или неуспешен, но вещото лице посочва, че **не се знае защо**. Вещото лице само посочва, че **спекулира, че вероятно процедурата не се е осъществила поради изначалното недобро качество на ембриона** още към момента на неговото замразяване.

При разпита си експертът е заявил, че той би опитал да се договори с конкретната пациентка да върне два ембриона предвид липсата на законодателни ограничения и възрастта на жената. В този случай обаче според вещото лице резултатът **не би бил много по-добър**.

При така установеното от фактическа страна съдът приема от правна страна следното:

Първоинстанционното решение е валидно.

Същото е и допустимо. Към момента родовата подсъдност по делото се е стабилизирала и въззивният съд не разполага с правомощието да извършва нова преценка по този въпрос – така Решение № 162/21.12.2017 г. по гр.д. № 721/2017 г. на III Г.О. на ВКС и Решение № 61/23.03.2015 г. по гр.д. № 6270/2014 г. на I Г.О. на ВКС.

По доводите за неправилност съдът приема следното:

СРС е сезиран с обективно съединени искове с правно основание чл. 49 вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД за обезщетение за претърпени неимуществени и имуществени вреди вследствие от неспазване на добрите медицински практики при осъществяване на процедура по асистирана репродукция.

За уважаване на предявените искове по чл. 49 вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД в тежест на ищцата е пълно и главно да установи следните обстоятелства: че лекар, работещ в ответната клиника, е осъществил противоправно действие или бездействие при осъществяване на процедурата по асистирана репродукция, в причинна връзка с което поведение са настъпили описаните в исковата молба имуществени и неимуществени вреди.

Във всички случаи на непозволено увреждане вината се предполага до доказване на противното по арг. от чл. 45, ал. 2 ЗЗД.

От събраните по делото материали се установява, че през м. 03.2022 г. ищцата Юи Ш. М. е била пациентка на ответното лечебно заведение „СБАЛГАР „Д-р Малинов“. Под наблюдението на д-р К. Д., за която не се спори, че е служител на ответника, е извършена процедура за трансфер на един размразен ембрион. Така извършената процедура е завършила неуспешно, тъй като пациентката Юи Ш. М. не е забременяла. Спорно между страните е дали неуспехът на процедурата се дължи на нарушение от страна на лекуващия лекар на добрата медицинска практика и медицинските стандарти в областта на асистираната репродукция.

В Решение № 250.21.11.2012 г. по гр.д. № 1504/2011 г. на III Г.О. на ВКС се изяснява, че добрата медицинска практика изисква всеки един пациент да получи адекватно на състоянието му лечение, по време на което да бъдат съблюдавани и съобразени всички гарантирани му права.

Противоправно действие или бездействие на лекар е това, което се намира в противоречие с утвърдените от медицинската наука и практика методи и технологии за осъществяване на медицинската помощ; което е в противоречие с утвърдените по съответния ред медицински стандарти в съответната област; при което не се спазват правата на пациентите, като например правото на информирано съгласие, правото на качествена медицинска помощ или правото на безопасност на лечението; при което се нарушават етичните изисквания за упражняване на медицинската професия, залегнали в Кодекса за професионална етика на българските лекари. Деянията, които противоречат на посочените изисквания могат да се изразяват в неправилно лечение, неправилна диагноза, неправилно извършена манипулация или операция, неправилно или липсващо постоперативно наблюдение, несвоевременно поставяне на диагноза, несвоевременно предприемане на лечение и други подобни – така Решение № 255/18.03.2021 г. по гр.д. № 985/2020 г. на IV Г.О. на ВКС.

Съгласно чл. 87 ЗЗ медицинските дейности се извършват след информирано съгласие на пациента. По арг. от чл. 88, ал. 1 ЗЗ за получаване на информирано съгласие лекуващият лекар уведомява пациента относно диагнозата и характера на заболяването; целите и естеството на лечението, разумните алтернативи, очакваните резултати и прогнозата от лечението; потенциалните рискове, свързани с предлаганите диагностично-лечебни методи, включително страничните ефекти и нежеланите лекарствени реакции, болка и други неудобства; вероятността за благоприятно повлияване, риска за здравето при прилагане на други методи на лечение или при отказ от лечение.

Когато пациентът се е съгласил с определено лечение, диагностичен метод, манипулация или операция, след като е получил информацията, посочена в чл. 88, ал. 1 ЗЗ, рискът от възникването на конкретни усложнения, присъщи за предприетите

диагностично-лечебни дейности, преминава върху него. В този смисъл съгласието на пациента представлява акцептиране на възможните рискове, вътрешно присъщи за съответната медицинска интервенция, но не означава акцептиране на лекарската грешка и нейните вредоносни последици. Писменото съгласие на пациента не освобождава лекаря от отговорност, ако се установи наличие на негово противоправно поведение. Обратното, когато пациентът не е бил уведомен за обстоятелствата по чл. 88, ал. 1 ЗЗ или информираното съгласие не е предоставено според изискванията на закона, присъщият за конкретната медицинска интервенция риск не се прехвърля и отговорност за настъпването му ще се носят лекарят и лечебното заведение, макар вредата да не е настъпила в резултат на друго противоправно поведение, т.е. в резултат на нарушаване на конкретни медицински стандарти или на правилата за добрата медицинска практика. Изключение от правилото, че при липса на информирано съгласие, рискът от конкретната медицинска интервенция се носи от лекаря и лечебното заведение, има само в случаите на предвидена от закона медицинска принуда, в които законодателят е преценил, че медицинската интервенция следва да бъде предприета, независимо или въпреки волята на пациента.

Медицинските стандарти за осъществяване на процедурата по асистирана репродукция са утвърдени с Наредба № 28 от 20 юни 2007 г. за дейностите по асистирана репродукция на министъра на здравеопазването. Наредбата е отменена с Решение № 4655/21.04.2020 г. по адм.д. № 7771/2019 г. на ВАС, в сила от 30.10.2020 г. Съгласно чл. 195, ал. 1 АПК подзаконовият нормативен акт се смята за отменен от деня на влизане в сила на съдебното решение. Тоест в случая от 30.10.2020 г. не е имало действащи медицински стандарти относно процедурата по асистирана репродукция. Така към датата на проведената на Юи Ш. М. процедура в ответната болница не е имало действащи медицински стандарти, защото такива са утвърдени едва с Наредба № Н-2 от 12 юли 2023 г.

От материалите по делото се установява, че ищцата е дала информираното писмено съгласие за извършване на процедура по трансфер на един ембрион. В съгласието подробно са описани елементите на процедурата за оплождане ин-витро, както и е изложена статистическа информация за шансовете за постигане на бременност. В статистическата информация е изрично уточнено, че не може да се гарантира сигурност за забременяване, като процентът за успех на процедурата е различен при отделните жени. Ищцата Юи Ш. М. е декларирала, че е запозната с тази информация. Декларирала е също така с подписа си, че е запозната от лекуващия лекар за процедурите, които ще се извършат. Декларирала е и че е задавала въпросите си във връзка с процедурата и е получила задоволителни отговори. Следователно ищцата Юи Ш. М. се е запознала с начина, по който протича процедурата по изкуствено оплождане, и е дала съгласие тази процедура да бъде изпълнена, знаейки, че успех не може да бъде гарантиран. По делото не са събрани никакви доказателства за това ищцата да е била подвеждана да извърши процедурата по трансфер на ембриони. В този не е допуснато нарушение на правата на ищцата в качеството ѝ на пациент на лечебно заведение. Ищцата е поела риска от възможния неуспех на процедурата по изкуствено оплождане.

Не се установява от представените по делото доказателства, че проведената терапия в ответната болница е била неподходяща за ищцата Юи Ш. М.. Напротив, вещото лице изрично посочва, че на ищцата са извършени необходимите предварителни изследвания. Проведена е подготовка на ендометриума за трансфера на ембрион в съответствие с обичайните практики, като от лабораторното изследване от 28.03.2022 г. вещото лице е установило, че нивата на прогестерон са били в рамките на препоръчителните граници за трансфер чрез хормоно-заместителна схема. Извършено

е размразяване и трансфер на един ембрион в съответствие с декларираното съгласие от Юи Ш. М.. Няма данни по делото чрез така извършеният трансфер на ембрион да са застрашени животът или здравето на ищцата.

Липсата на действащ медицински стандарт не е означавала, че пациентката е могла сама да избере колко ембриона да бъдат трансферирани. Преценката принадлежи на съответния лекуващ лекар, който с оглед здравословното състояние на пациента, оценява колко ембриона е безопасно да се трансферират и износят впоследствие. От горещитираните наредби е видно, че утвърдените медицински стандарти, действали до 2020 г. и след 2023 г., допускат само в определени хипотези да се трансферира повече от един ембрион. Дали обаче това ще се направи се преценява от лекаря при съобразяване на конкретните медицински показатели на лекуваната жена. Недопустимо е пациентът сам да определя колко ембриона да се върнат.

Не се установява да е допуснато нарушение на медицинските стандарти и практики поради това, че ембрионът на Юи Ш. М. е върнат един ден по-рано. Вещото лице е разяснило, че не може да се оцени дали тези действия са допринесли негативно за крайния резултат от процедурата, защото се открива логика чрез такова връщане да се предостави по-голям шанс за имплантация на ембриона. Не може изобщо да се отговори на въпроса какъв би бил резултатът при връщане на ембриона ден по-късно. В този смисъл според настоящия въззивен съд лекуващият лекар е положил необходимата грижа, за да достигне процедурата по асистирана репродукция до желания резултат. Не се установява лекарят от ответната болница да е имал възможност да влияе върху качеството на трансферирания ембрион, доколкото замразяване е извършено в друго лечебно заведение. Не се установява също така лекуващият лекар да е имал възможност да влияе върху имплантацията на ембриона след трансферирането му.

По-нататък да се посочи, че самото вещо лице по делото заявява, че процедурата за ин-витро е с ниска успеваемост, като процентът за успех намалява при по-възрастни жени. Именно поради това, че процедурата е с ниска успеваемост вещото лице не може да установи по категоричен начин наличието на причинна връзка между действия и бездействия на лекуващия лекар и изхода от процедурата по асистирана репродукция. Към настоящия момент науката не може по безспорен начин да обясни защо ембрионите не се имплантират успешно в някои случаи. Експертът сам признава също така, че само спекулира, че липсата на положителен резултат се дължи на това, че при трансфера, проведен в ответната болница, е избран ембрион, който не е бил с най-високо качество. Следователно от така изготвената експертиза не може да се установи по категоричен начин причинна връзка между поведението на лекуващия лекар от ответната болница и неуспеха на процедурата по асистирана репродукция при Юи Ш. М.. Съдът не може да уважи искова претенция въз основа на предположение. Искът следва да бъде доказан по несъмнен начин, а в случая това не е така. Няма никакви данни, че при трансфер на друг ембрион резултатът би бил различен. Видно от протоколите за замразяване на ембриони, респ. за транспорт, както и от заключението по медицинската експертиза, трансфер при Юи Ш. М. е извършен по-рано и с ембриони с качество АВ, а положителен резултат не е настъпил. При разпита си вещото лице също е заключило, че цялостно ембрионите на ищцата са с недобро качество и дори и да бе извършен трансфер на друг ембрион, шансът за успех не е много по-голям.

Приетата по делото медицинска експертиза е основание и за извода, че не може да се установи причинна връзка между предписанието на ищцата на аспирин и натаспин и неуспеха от процедурата по асистирана репродукция. Вещото лице не

установява предписването на антикоагулантите да е неправилно. Напротив, експертът заявява, че такива медикаменти обичайно се предписват и то без консултация с други специалисти, защото приемът на естрогени по време на процедурата по асистирана репродукция може да причини съсиреци, респ. тромбози. Тоест чрез предписване на антикоагулантите лекуващият лекар е предприел действия за гарантиране живота и здравето на пациентката и нормалното протичане на процедурата по асистирана репродукция.

От анализа на събраните по делото доказателства настоящия въззивен състав достига до извода, че неуспехът от процедурата по асистирана репродукция се дължи на вътрешно присъщата за дейност ниска успеваемост. По делото не се установява поведението на лекаря от ответната болница да е в противоречие с утвърдените в медицинската наука и практика методи и технологии, както и с медицинските стандарти по асистирана репродукция. Не се установява причинна връзка между поведението на лекаря и неуспеха от процедурата по асистирана репродукция. Следователно фактическият състав на непозволеното увреждане не е доказан. Исковите подлежат на отхвърляне, като няма необходимост съдът да изследва дали действително са претърпени твърдените от Юи Ш. М. имуществени и неимуществени вреди. До същия правилен извод е достигнал и СРС, поради което първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено в цялост.

На основание чл. 4 от Закона за въвеждане на еврото в Република България всички суми от първоинстанционното обжалвано решение следва да бъдат превалутирани в евро по фиксирания курс на БНБ от 1,95583 лева за 1 евро.

По разноските:

При този изход на спора пред въззивната инстанция право на разноски има само „СБАЛГАР – „Д-р Малинов” ООД. Въззиваемият е претендирал разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 2842,78 евро. Представен е договор за плавна помощ, в който е удостоверено, че възнаграждението е заплатено в брой, при подписване на договора. Тоест разноските са реално сторени и следва да се поставят в тежест на въззивницата. Последната не е оспорвала размера на претендираните от ответната болница деловодни разходи.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 10215/02.06.2025 г. по гр.д. № 7691/2024 г. на СРС, 51 състав, с което са отхвърлени предявените от Юи Ш. М., гражданка на САЩ, родена в Коста Рика на **** г., с паспорт № ****, срещу „Специализирана болница за активно лечение по гинекология и асистирана репродукция (СБАЛГАР) „Д-р Малинов“ ООД, ЕИК 131187231, икове по чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД за заплащане на следните суми: **сумата от 1022,58 евро (2000 лева)**, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в огромно разочарование и емоционален срив, **сумата от 2919,39 евро (5709,83 лева)**, представляващи обезщетение за претърпени имуществени вреди, изразяващи се в претърпени загуби поради заплатена стойност на ембрион, заплатена стойност за осъществяване на процедура по трансфер на ембрион и направени разходи за ползване на жилище за периода 15.03.2022 г. – 15.04.2022 г., както и **сумата от 9975,76 евро (19 510,89 лева)**, представляващи пропуснати ползи под формата на неизплатени трудови възнаграждения по време на ползван неплатен отпуск за периода 15.03.2022 г. – 15.04.2022 г., които вреди са следствие от неуспешна процедура по трансфер на

замразен ембрион поради извършване на процедурата в нарушение на добрите медицински практики и прибързано осъществяване на отделните етапи в рамките на процедурата.

ОСЪЖДА Юи Ш. М., гражданка на САЩ, родена в Коста Рика на **** г., с паспорт № ****, да заплати на основание чл. 273 вр. чл. 78, ал. 3 ГПК на „Специализирана болница за активно лечение по гинекология и асистирана репродукция (СБАЛГАР) „Д-р Малинов“ ООД, ЕИК 131187231, **сумата от 2842,78 евро**, представляващи разноски за адвокатско възнаграждение за въззивното производство.

В ЧАСТИТЕ, в които е потвърдено отхвърлянето на исковете за обезщетение за претърпени загуби в размер на 5709,83 лева и за пропуснати ползи в размер на 19 510,89 лева, решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните, при наличие на предпоставките по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК.

В останалата част, в която е потвърдено отхвърлянето иска за неимуществени вреди в размер на 2000 лева, решението не подлежи на касационно обжалване на основание чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____